

20.08.2013

Sotep/20

20

**Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Tuomas Rantasen ym. käsityöpajan toimintaa
koskevasta aloitteesta**

HEL 2013-007692 T 00 00 03

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättäne antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

"Taustaa

Käsityöpaja siirtyi kaupunginvaltuuston päätöksellä rakennusvirastosta sosiaaliviraston työhönkuntoutusyksikköön 1.1.2009. Siirron jälkeen toteutettiin talous- ja suunnittelukeskuksen johdolla ulkopuolinen konsulttiselvitys, jossa tarkasteltiin sosiaaliviraston pitkäaikaistyöttömien ja osatyökykyisten työhönkuntoutukseen liittyviä työkeskus- ja työpajatoimintoja sekä opetusviraston nuorten työpajatoimintoja. Käsityöpajan toiminnasta Ramboll Oy:n tekemässä konsulttiselvityksessä suositellaan seuraavaa: "Käsityöpaja on toiminnan sisällön näkökulmasta vahvasti vaativiin erikoistuotteisiin painottunut. Sen asema osana valmentavaa ja kuntouttavaa toimintaa on epäselvä. Tämän vuoksi tulisi harkita Käsityöpajan toiminnan lakkauttamista itsenäisenä toimintana ja sen sulauttamista osaksi työhönkuntoutuksen muuta toimintaa."

Konsulttiselvityksen jälkeen sosiaalivirasto tutki tarkemmin mm. toiminnan taloudellista kannattavuutta, tuotevalikoimaa, työtehtävien vaativuutta sekä henkilöstön ja työntekijäasiakkaiden määrää. Selvityksen perusteella sosiaalivirasto katsoi tarkoituksenmukaiseksi lakkauttaa Käsityöpajan 1.8.2011 lukien ja yhdistää toimintoja osittain työhönkuntoutusyksikköön (sosiaalijohtajan päätös 7.1.2011).

Toiminnan sopivuus kuntouttavaksi työtoiminnaksi

Käsityöpajan työtehtävät muodostuivat seuraavista kokonaisuuksista: uusien puuveistosten plastinen veistäminen ja näyttelytyöt (45 %), vanhojen pajatuotteiden huolto ja kunnostus (40 %) sekä betoni- ja metallityöt (15 %). Plastinen veistäminen ja näyttelytyöt olivat vaativia työtehtäviä, joita tekivät vain ammattipuusepät. Korjaustöitä tekivät työllistetyt ja kuntouttavassa työtoiminnassa olevat henkilöt, joilla oli jo kokemusta puutoista.

Käsityöpajassa tehtyjen veistostöiden ei voida katsoa kuuluvan sosiaali- ja terveystalouden ydintehtäviin. Työhönkuntoutusyksikön tehtävänä on kuntouttavien sosiaalipalveluiden järjestäminen.

Perustehtävänä ei ole tuotannollinen toiminta, vaan tuotanto kytkeytyy aina osatyökyisten ja vaikeasti työllistyvien kuntoutumiseen. Käsityöpajan työtehtävät eivät sovellu kuntouttavia työllistymispalveluja tarvitseville ammattitaidottomille asiakkaille, koska tehtävät työt vaatisivat erityistä ammattitaitoa.

Taloudelliset edellytykset

Käsityöpajan toiminnan kulut vuonna 2010 olivat 559 000 euroa ja tulot 223 000 euroa, joten alijäämäksi muodostui 336 000 euroa vuodessa. Edellisen vuoden alijäämä oli 281 000 euroa.

Työntekijäasiakkaita työpajalla oli vuonna 2010 yhteensä 24 henkilöä, joista puolet oli kuntouttavassa työtoiminnassa ja puolet työelämävalmennuksessa. Kerrallaan pajalle mahtui kuusi työntekijäasiakasta. Käsityöpajan toimintapäivän hinta vuonna 2010 oli 277 euroa/päivä. Työhönkuntoutusyksikön keskimääräistä toimintapäivän hinta vuonna 2010 oli 64 euroa/päivä.

Jos Käsityöpaja käynnistettäisiin alkuperäisessä muodossaan uudelleen, toiminnan kulut tulisivat olemaan arviolta 600 000 euroa vuodessa. Käsityöpajatoiminnan kuluja ei pystyttäisi kattamaan myyntituloilla, joten sosiaalipalveluna siitä tulisi kallista verrattuna olemassa olevaan palveluun.

Puuveistosten kunnostus

Rakennusvirasto vastaa puistokalusteidensa huoltamisesta ja kunnostamisesta. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus pystyy huoltamaan pienempiä puuveistoksia. Tilan puutteen takia Pakilan työkeskuksessa ei voida toteuttaa suurten puuveistosten, kuten isojen ulkoleikkivälineiden, korjausta. Korjattavaksi on saatu toistaiseksi muutama lahonnut veistos, joiden kunnostaminen on työläämpää ja kalliimpaa kuin uuden vastaavan tekeminen.

Käsityöpajan käynnistäminen yhteistyöhankkeena

Sosiaali- ja terveyslautakunnan mielestä yhteistyön tekeminen muiden hallintokuntien kanssa nykyisten puuveistosten kunnostustöiden osalta on kannatettavaa. Puuveistosten valmistusvastuuta lautakunta ei näe tarkoituksenmukaiseksi ottaa sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskukselle. Puuveistosten valmistaminen ei kuulu viraston ydintehtäviin. Käsityöpajatoiminta ei sovellu asiakkaiden kannalta kuntouttavana työtoimintana tehtäväksi työksi. Veistosten valmistus on ammattityötä ja vaatii paljon ohjaajaresursseja. Käsityöpajatoiminnan kuluja ei pystyttäisi kattamaan myyntituloilla, joten sosiaalipalveluna siitä tulisi kallista verrattuna olemassa olevaan palveluun."

Esittelijä

Tuomas Rantanen ja 59 valtuutettua ovat tehneet 29.5.2013 seuraavan aloitteen:

”Jukka Toivonen perusti kaupungin käsityöpajan vuonna 1991 työttömien työllistämiseksi. Tämä käsityöpaja tuotti merkittävän määrän enimmäkseen eläinaiheisia puuveistoksia ympäri kaupunkia, erityisesti lasten leikkipuistojen ja koirapuistojen ilmeen piristykseksi.

Vuonna 2011 kaupunki lakkautti käsityöpajan kustannussyistä.

Nyt puuveistokset alkavat rapistua eikä kaupungilla ole mitään luontevaa toimintayksikköä, joka voisi vastata niiden korjaamisesta. Ulkopuolisilta tilattuna korjaustyö olisi tietenkin monin verroin kalliimpaa kuin entisen käsityöpajan työnä tehtynä. Kun rahasta on tietenkin aina pulaa, tästä kaikesta on seuraamassa, että lähivuosina monet teoksista joudutaan huonon kuntonsa takia poistamaan ja hävittämään. Ympäristö köyhtyy ja asia tuottaa kasvavaa murhetta asukkaille.

Alkuperäinen käsityöpaja oli kansainvälisestikin esimerkillistä toimintaa, joka hyödytti kaupunkia sekä mielekkään työllistämisen että luovan kaupunkitilan kehittämisen näkökulmista. Hankkeen alasajon yhteydessä ei ilmeisesti osattu ottaa huomioon, että samalla menetetään myös jo tehtyjen töiden kunnostamisen mahdollisuus.

Tällä aloitteella ehdotamme että kaupunki selvittää millä keinoin näitä ITE-henkisiä veistoksia voitaisi kunnostaa ja pitää kaupunkitilassa ja miten vastaavia töitä voitaisi – kaupungin eri tavoitteet mahdollisimman hyvin huomioiden – tehdä lisää.

Tarkoituksenmukaista olisi selvittää sekin, voisiko käsityöpajatoiminnan käynnistää uudelleen esimerkiksi jonkinlaisen hallintokuntien yhteishankkeena.”

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Leila Palviainen, nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön johtaja, puhelin: 310 58283
leila.palviainen(a)hel.fi

Leena Luhtasela, työllistymisen tuen päällikkö, puhelin: 310 32501
leena.luhtasela(a)hel.fi